

Брюксел, 18 май 2026 г.
(OR. en)

9285/26

DEVGEN 79
FIN 681
ACP 48
RELEX 660

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От: Генералния секретариат на Съвета

Дата: 18 май 2026 г.

До: Делегациите

Относно: Съгласуван подход към нестабилността, инструментите за външна дейност на ЕС и резултатите в областта на устойчивото развитие
– Заключение на Съвета (18 май 2026 г.)

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно съгласуван подход към нестабилността, инструментите на ЕС за външна дейност и резултатите в областта на устойчивото развитие, одобрени от Съвета на неговото 4174-о заседание, проведено на 18 май 2026 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА

Относно съгласуван подход към нестабилността, инструментите за външна дейност на ЕС и резултатите в областта на устойчивото развитие

Съгласуван и траен подход към нестабилността

1. Съветът признава, че нестабилността е непрекъснато разрастващо се глобално предизвикателство, породено от многоизмерни рискове и утежнявано от множество кризи, като с това застрашава международната сигурност и стабилност, руши икономическата сигурност и обостря принудителното разселване и незаконната миграция, включително в съседните на ЕС страни и неговите държави партньори. Съветът подчертава, че ефективната борба с нестабилността е стратегически приоритет за ЕС.
2. Съветът подчертава значението на един по-систематичен и всеобхватен, адаптиран, съгласуван, координиран и явен отговор на ЕС на нестабилността, основан на ценностите и принципите на Съюза, особено в контекста на растящо геополитическо напрежение. Той изтъква значението на едни интегрирани, преломни, дългосрочни, основани на правата на човека подходи, които да са съобразени с обстановката, чувствителни към конфликтите, устойчиви и да третират коренните причини за неравенството между половете. Те следва да се основават на връзката между хуманитарните действия, развитието и мира и да обхващат превенция, изпреварващи действия, изграждане на мира и укрепване на устойчивостта, като допринасят за справяне с коренните причини и факторите за нестабилността, включително конфликтите, бедността и свързаните с климата предизвикателства. Всички действия на ЕС следва да демонстрират ангажимента на ЕС за ефективно многостранно сътрудничество и основан на правила международен ред, включително международното право, в основата на който стои ООН. Действията на ЕС следва да подкрепят взаимното допълване между различните области на външната дейност на Съюза, включително, когато е приложимо, общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС).

3. В рамките на този подход трайното сътрудничество за развитие в условия на нестабилност, основано на принципите на ЕС за развитие и съгласувано с Програмата до 2030 г. и нейните 17 цели за устойчиво развитие, следва да укрепва устойчивостта и дългосрочната стабилност на държавите партньори и да насърчава прехода им от зависимост от помощ към курс на устойчиво развитие. ЕС ще продължи да насърчава международния мир и сигурност, правата на човека и принципите на правовата държава, както и многостранните решения на общи предизвикателства. Освен това Съветът изтъква, че укрепването на системите за социална закрила и справянето с бедността са от ключово значение за намаляване на риска от нестабилност.
4. Съветът изтъква, че е важно да се осигури подходящо и гъвкаво финансиране от ЕС, когато е налице обстановка на нестабилност. Той призовава за засилено използване на новаторски, гъвкави и взаимно подсилващи се механизми за финансиране, включително инструменти за намаляване на риска, за да се мобилизира частно финансиране за местното предприемачество, МСП и създаването на работни места. Същевременно Съветът набляга на необходимостта от укрепване на устойчивостта на обслужването на дълга и неговата прозрачност, за да се осигури фискална издръжливост в държавите партньори. Във връзка с това Съветът подчертава жизненоважната роля на създаването на работни места в условия на нестабилност, където пречките пред създаването на възможности за препитание са особено големи.
5. Съветът подчертава необходимостта от целенасочено и трайно ангажиране в държавите партньори и регионите партньори, в които нестабилността е висока или крайна, а действията на ЕС стратегически, като в Субсахарска Африка, включително Сахела, развиващите се малки островни държави и държави без излаз на море. Специално внимание ще бъде обърнато и на насърчаването на стабилността и устойчивостта в общото ни съседство, включително Западните Балкани и източното и южното съседство, като се вземат предвид техните специфични уязвимости и предизвикателства. Съветът изтъква значението на равния и справедлив достъп до надеждни и финансово достъпни основни услуги, по-специално чиста вода, питателна храна, подходящо жилищно настаняване, качествено образование, достъп до качествени здравни услуги, правосъдие и надеждни институции, като ключови фактори за социално сближаване, икономическо и приобщаващо участие и доверие в публичните институции. Ангажирането на ЕС следва да допринася за справяне с хуманитарните, социалните, икономическите, екологичните и свързаните със сигурността последици от нестабилността, в това число бедността и неравенството, насилието – включително основаното на пола насилие, и нестабилността, продоволствената несигурност, принудителното разселване и незаконната миграция.

6. Съветът отчита, че жените, момичетата, младежите, както и лицата в уязвимо положение, са несъразмерно засегнати от нестабилността. Той подчертава, че е важно те да бъдат овластявани постоянно в качеството им на двигатели на промяната за мир и устойчиво развитие, по-специално чрез по-голям и равен достъп до образование, умения и възможности за заетост. Съветът изтъква, че борбата с многобройните и интерсекционални форми на дискриминация и неравенство между половете и насърчаването на пълноценното, равноправно и съдържателно участие на жените, младежите и хората с увреждания във всички сфери на социалния, икономическия, политическия и обществен живот допринасят за по-устойчиви, мирни и приобщаващи общества. Съветът отново потвърждава ангажимента си към изпълнението на Програмата за жените, мира и сигурността. Съветът взема под внимание Третия план за действие на ЕС относно равенството между половете (GAP III), изготвен от Комисията и върховния представител по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, който беше приветстван със заключения на председателството, и неговата роля, за да продължи значително да се повишава стратегическото значение на равенството между половете във външната дейност на ЕС. В перспектива Съветът отчита изготвянето на Четвърти план за действие относно равенството между половете (GAP IV), който следва да демонстрира траен ангажимент и водеща роля чрез определянето на конкретни цели и да продължи да насърчава равенството между половете, овластяването на жените и момичетата и сексуалното и репродуктивното здраве и права. В този контекст Съветът остава ангажиран с постигането на напредък в световен мащаб в равенството между половете, овластяването на жените и момичетата и сексуалното и репродуктивното здраве и права в съгласие с точка 34 от новия Европейски консенсус за развитие и в сътрудничество с правителствата партньори, гражданското общество и частния сектор.
7. ЕС продължава да е ангажиран с утвърждаването, защитата и реализирането на всички права на човека и с цялостното и ефективно изпълнение на Пекинската платформа за действие и на Програмата за действие на Международната конференция за населението и развитието (МКНР), както и с резултатите от съответните конференции за преглед, и в този контекст продължава да е ангажиран със сексуалното и репродуктивното здраве и произтичащите от това права. Във връзка с това ЕС заявява отново ангажимента си да утвърждава, защитава и реализира правото на всеки човек да има пълен контрол и да решава свободно и отговорно въпросите, свързани с неговата сексуалност и сексуално и репродуктивно здраве, без дискриминация, принуда и насилие. ЕС подчертава също необходимостта от всеобщ достъп до качествена и финансово достъпна изчерпателна информация, образование, включително широкообхватно сексуално възпитание, и здравни услуги в областта на сексуалното и репродуктивното здраве.

Стратегическо съгласуване и многостранно ангажиране

8. Съветът изтъква, че е важно подходът „Екип Европа“ по отношение на нестабилността да се засили. Той следва да бъде допълнен, по целесъобразност, с ангажиране с партньори съмишленици, банки за развитие, частния сектор и регионални организации, наред с ефективно сътрудничество с многостранни партньори, когато е уместно, като ООН и международни финансови институции.
9. Съветът потвърждава отново ангажимента си за взаимноизгодни партньорства за укрепване на местната инициатива, прозрачността и приобщаването. Той остава твърдо ангажиран с овластяването на местните участници, включително местните органи, гражданското общество, местния частен сектор – включително МСП, и независимите медии, и със сътрудничеството с тях, като ще гарантира интервенциите да допринасят за устойчиви решения на местната инициатива, да подкрепят приобщаващото и отчетно управление и да намаляват зависимостта от помощ.
10. Съветът подчертава, че ЕС трябва да запази способността да продължава да работи чрез по-широк набор от инструменти и подходи в рамките на връзката между хуманитарните действия, развитието и мира, да откликва на основните нужди на населението, да насърчава човешкото развитие и да изгражда мир и социално сближаване. Той подчертава решаващата роля на един съвместен и споделен контекст, анализите на въпросите на половете и конфликтите и чувствителността към конфликти, както и необходимостта всички съответни инструменти на ЕС взаимно да се подкрепят и да са стратегически съгласувани.
11. Съветът отбелязва преобразуващия потенциал на стратегията за Global Gateway и нейния всеобхватен подход в условия на нестабилност, когато се прилага по чувствителен към обстановката и конфликтите начин в съответствие с принципа за ненанасяне на вреда. Когато стратегията Global Gateway се прилага в обстановка на нестабилност, инвестициите по тази линия следва да допълват по подходящ начин другите по-адаптирани и гъвкави инструменти на ЕС. Чувствителните към конфликти инвестиции по линия на Global Gateway имат потенциала да генерират положителни за мира ефекти чрез предоставяне на възможности за препитание и насърчаване на стабилността в условия на нестабилност.

12. Съветът също така подчертава значението на това да се гарантира, че официалната помощ за развитие на ЕС се насочва правилно и прозрачно към нестабилната и засегната от конфликти обстановка, където нуждите са най-големи и трайното ангажиране е от съществено значение за подкрепата за стабилността, хуманитарните нужди, устойчивостта и дългосрочното развитие, без да се пренебрегва никого, като същевременно се съхранява напредъкът към колективната цел на ЕС за официалната помощ за развитие за най-слаборазвитите държави и съгласуването с приоритетите на държавите партньори и принципите за ефективност на развитието.

Ориентирана към бъдещето програма на ЕС

13. Съветът изтъква значението на трайното и принципно ангажиране на ЕС в условия на нестабилност в съответствие с връзката между хуманитарните действия, развитието и мира.

14. Съветът подчертава, че чувствителността към конфликти и стабилният анализ на обстановката трябва да служат като стратегически гаранции, които да защитават както интересите на ЕС, така и устойчивостта на държавите партньори, особено в обстановка, засегната от висока и крайна нестабилност. Съветът изтъква, че тези гаранции са силно необходими, за да се гарантират съответствието на интервенциите на ЕС с принципа за ненанасяне на вреда и приносът на последните за стабилността, устойчивия мир и дългосрочната устойчивост. Необходими са един силен подход „Екип Европа“ и съвместни анализи на обстановката, за да се осигури ефикасност и съгласуваност, като същевременно се търси максимален ефект от интервенцията.

15. Съветът ще работи, за да се гарантира, че рамката на ЕС за външно финансиране е подходяща за целта за справяне с нестабилността по един интегриран, местно фокусиран и устойчив начин, като се насърчава съгласуваността между инструментите и съответствието с принципите на развитието, стратегическите цели на ЕС, нуждите и приоритетите на държавите партньори и геополитическата действителност.

Годишен доклад за 2025 г. относно прилагането на инструментите на ЕС за външна дейност през 2024 г.

16. Съветът приветства годишния доклад за 2025 г. относно прилагането на инструментите на ЕС за външна дейност през 2024 г., в който се прави всеобхватен преглед на финансовата подкрепа на ЕС за международните партньорства, европейската политика за съседство, хуманитарната помощ, разширяването, мира, сигурността и отбраната и реакцията при кризи.

17. Съветът отбелязва значението на доклада, за да се покаже как ЕС и неговите държави членки, действайки чрез подхода „Екип Европа“, продължават да се справят с глобалните предизвикателства, както и с последиците от агресивната война на Русия срещу Украйна, като същевременно утвърждават ценностите и стратегическите интереси на ЕС, включително чрез постигане на напредък по стратегията Global Gateway, и допринасят за постигането на Програмата до 2030 г. и нейните цели за устойчиво развитие (ЦУР), заедно с Парижкото споразумение.
18. Съветът подчертава значението на годишния доклад като инструмент за прозрачност, отчетност и политическо ръководство от страна на Съвета. Съветът изтъква, че навременното му публикуване е от съществено значение, за да се даде възможност за ефективни политически насоки и информиран надзор, и припомня необходимостта да се гарантира, че данните се предоставят във форма, която улеснява анализа и съпоставимостта във времето. Съветът призовава за по-нататъшно рационализиране на формата на основния доклад, за да се подобри неговата използваемост, въз основа на непрекъснатите подобрения, приветствани през предходните години, като същевременно се запази информацията, съдържаща се в приложенията.
19. Съветът отчита значението на укрепването на стратегическата ориентация на доклада, включително чрез по-ясни връзки с Програмата до 2030 г. и ЦУР. Освен това Съветът подчертава необходимостта от по-добра информация относно допустимостта на ОПР по линия на ИССРМС – Глобална Европа и от подкрепа за най-слабо развитите държави. В доклада следва да се предостави по-ясна информация относно напредъка по отношение на постигането на всички цели, както и да се определят областите, в които са необходими допълнителни усилия, по-специално за да се гарантира, че целите ще бъдат постигнати до края на 2027 г., особено по отношение на онези от тях, които са в областта на климата и равенството между половете. Съветът отбелязва също така, че е важно да се изясни ролята на делегациите на ЕС в събирането на данни, и подчертава, че докладването следва да продължи да подкрепя съгласуваното дългосрочно планиране в рамките на външната дейност на ЕС.
20. Съветът подчертава, че е важно външните инструменти да постигат ефективно своите правни цели. Той приветства напредъка по ангажиментите за социално приобщаване и човешко развитие, миграция и принудително разселване и равенство между половете. За постигането на тези цели Съветът изтъква съгласуваното внедряване на пълния инструментариум на ЕС и условията за прилагане, които дават възможност за индивидуализирани и диференцирани подходи. Работата с широк кръг от партньори, включително европейските финансови институции в областта на развитието, гражданското общество и местните участници, гарантира, че ЕС продължава да бъде гъвкав и надежден партньор, способен да се справя с глобалните предизвикателства.

21. Съветът подчертава значението на подобряването на видимостта и комуникацията относно външната дейност на ЕС и позиционирането на ЕС като надежден и доверен партньор чрез стратегическа комуникация. Съветът отбелязва постигането на непрекъснат напредък и усилията за укрепване на стратегическата комуникация в областта на външната дейност. Съветът изтъква значението на достигането до неинституционална аудитория и нейното ефективно ангажиране в държавите партньори чрез целенасочени комуникационни кампании, които илюстрират резултатите от действията на ЕС по последователен и ефективен начин.
22. Съветът припомня значението на последователните, прозрачни и координирани усилия за комуникация между участниците в „Екип Европа“, включително чрез тясна координация на равнището на държавите партньори между делегациите на Съюза и държавите членки. Съветът насърчава непрекъснатите усилия, за да се гарантира, че комуникацията относно външната дейност на ЕС отразява колективния ангажимент на „Екип Европа“.

Годишен доклад относно целите на ЕС в областта на помощта за развитие

23. Съветът припомня, че ЕС и неговите държави членки са най-големият донор на официална помощ за развитие (ОПР) в света с колективен принос от 82,5 милиарда евро през 2025 г., което представлява 48% от ОПР в световен мащаб. Съветът отбелязва със загриженост историческия спад на ОПР в световен мащаб през 2025 г., докладван от ОИСР¹, и подчертава необходимостта ЕС и неговите държави членки да продължат водещата си роля чрез примери като „Екип Европа“.
24. Съветът приветства годишния анализ на Комисията относно целите на ЕС по отношение на помощта за развитие. Съветът оценява положително и партньорската проверка на ОИСР на дейностите на ЕС в областта на сътрудничеството за развитие, извършена през 2025 г. Актуализираните данни потвърждават отново, че ЕС и неговите държави членки продължават да бъдат най-големият донор на ОПР в света. Съветът би желал да докладва на Европейския съвет за следното:
- а) През 2025 г. на ЕС и неговите държави членки се падат 48% от ОПР в световен мащаб², като по този начин те продължават да демонстрират водещата си роля в световната програма за устойчиво развитие като най-голям световен донор на ОПР.

¹ ОИСР отбелязва намаление с 23,1% през 2025 г. в сравнение с 2024 г. по отношение на общата ОПР на държавите – членки на КПП, в реално изражение (въз основа на постоянни цени в щатски долари) – най-голямото годишно свиване, регистрирано досега.

² Въз основа на предварителна информация за ОПР за 2025 г. от ОИСР-КПП. Общата ОПР се определя тук като включваща ОПР, предоставена колективно от ЕС и от всички останали донорски страни – членуващи и нечленуващи в КПП, които докладват пред ОИСР.

б) Колективната ОПР от ЕС³ представлява 0,44% от брутният национален доход (БНД) на ЕС през 2025 г., което съответства на 82,5 милиарда евро. Това представлява намаление в сравнение с дела ѝ от 0,50% от БНД на ЕС за 2024 г. (89,5 милиарда евро).

в) Колективната ОПР на ЕС за най-слаборазвитите държави⁴ представлява 0,08% от БНД на ЕС през 2024 г., което съответства на 14,5 милиарда евро. Това представлява намаление в сравнение с дела ѝ от 0,12% от БНД на ЕС за 2023 г. (20 милиарда евро). Във връзка с това Съветът отбелязва, че колективната ОПР на ЕС за най-слабо развитите държави остава под целта от 0,20% и изисква постоянни усилия.

25. Съветът продължава да насърчава всички държави членки да работят за постигането на индивидуалните си цели, както и да се придържат към реалистична линия за постигане на колективния ангажимент на ЕС за предоставяне на 0,7% от БНД като ОПР⁵ и 0,2% като ОПР за най-слаборазвитите държави до 2030 г. Освен това Съветът насърчава държавите членки да гарантират, че подходящ дял от тяхната ОПР, например 10%, е предназначен за хуманитарни дейности въз основа на нарастващите хуманитарни нужди.

³ Въз основа на предварителна информация за ОПР за 2025 г. от ОИСР-КПР. Колективната ОПР на ЕС се измерва на база еквивалент на безвъзмездна помощ и представлява сумата от ОПР от държавите – членки на ЕС, и дела на ОПР, предоставена от институциите на ЕС, която не се начислява на държавите членки или на донори извън ЕС, като например Обединеното кралство.

⁴ Въз основа на информация за ОПР за 2024 г. от ОИСР-КПР. Колективната ОПР на ЕС за най-слаборазвитите държави включва двустранната нетна ОПР на държавите – членки на ЕС, за най-слаборазвитите държави, условната многостранна ОПР за най-слаборазвитите държави и регионалната ОПР, за която е известно, че е от полза за най-слаборазвитите държави, както и регионалната ОПР на институциите на ЕС, за която е известно, че е от полза за най-слаборазвитите държави (без да се включва делът на Обединеното кралство).

⁵ Държавите членки, присъединили се към Съюза след 2002 г., се стремят да увеличат своята ОПР до 0,33% от БНД.

26. Съветът подчертава, че, за да се изпълнят тези ангажименти, е важно да се използва по допълващ се начин пълният набор от условия за финансиране в съчетание с техническото сътрудничество. Съветът потвърждава необходимостта от гарантиране на готовността на ЕС и неговите държави членки да допринасят активно за оформянето на международна система за сътрудничество за развитие и хуманитарна система, която е напълно подготвена за справяне с днешните глобални предизвикателства.
27. Съветът подчертава важната роля на подобреното и по-систематично измерване на въздействието, както и на приобщаващото събиране на данни и прозрачното докладване относно всички официални източници на финансиране, включително ресурсите, мобилизирани от частния сектор, чрез отчетната система за кредиторите на ОИСП (CSR), както и общата официална подкрепа за устойчиво развитие (TOSSD) и Инициативата за прозрачност на международната помощ (IATI). Съветът подчертава също, че е важно да се проследяват всички източници на финансиране за инвестиции в устойчивото развитие.

Специален доклад № 20/2025 на Европейската сметна палата

28. Съветът приветства Специален доклад № 20/2025 на Европейската сметна палата „Подкрепа от Комисията за борбата с глада в Субсахарска Африка“ и отбелязва, че Комисията е приела препоръките на Сметната палата и ще ги изпълни, за да ускори напредъка към справяне с едно от най-важните глобални предизвикателства.
29. Като потвърждава отново връзката между продоволствената сигурност и сигурността на водните ресурси и нестабилността, Съветът подчертава, че напредъкът към изкореняване на глада и недохранването насърчава стабилността и устойчивостта и подкрепя взаимноизгодните партньорства в Субсахарска Африка. Съветът изтъква също, че е важно тази връзка да бъде разгледана в рамките на Г-7 и Г-20.
30. Съветът отбелязва, че през последното десетилетие действията на ЕС в рамките на различните инструменти са довели до сключването на договори на стойност около 23,2 милиарда евро за инициативи, свързани с глада (2014 – 2024 г.), като почти половината от тази сума е била предназначена за Субсахарска Африка.

31. В съответствие с констатациите на Сметната палата Съветът подчертава необходимостта от балансиране на хуманитарната помощ с дългосрочните резултати в областта на развитието, по-специално устойчивата подкрепа за издръжливи и устойчиви хранително-вкусови и водни вериги за създаване на стойност, и от засилване на основаното на нуждите насочване и мониторинг на резултатите, като се използват показатели за резултатите с цел подобряване на въздействието и устойчивостта. Във връзка с това Съветът насърчава по-интегрирано прилагане на подхода чрез връзката между хуманитарните действия, развитието и мира.
32. Съветът припомня добавената стойност на подхода „Екип Европа“ и подчертава потенциалната роля на стратегията Global Gateway, наред с други инструменти и стратегии за разширяване на устойчивите, основани на местно равнище производствени системи и вериги за създаване на стойност, като същевременно се гарантира наличието на питателна храна за най-уязвимите. Съветът приканва за по-нататъшна координация в рамките на „Екип Европа“ за постигане на напредък в областта на продоволствената сигурност и по-доброто хранене в световен мащаб и призовава за по-надеждни данни, мониторинг и координация с цел подобряване на резултатите.